

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

TRẦN THƯƠNG

QUẢN LÝ DẠY HỌC MÔN NGỮ VĂN
THEO ĐỊNH HƯỚNG NĂNG LỰC HỌC SINH
Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ
THÀNH PHỐ HẠ LONG, TỈNH QUẢNG NINH

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

TRẦN THƯƠNG

QUẢN LÝ DẠY HỌC MÔN NGỮ VĂN
THEO ĐỊNH HƯỚNG NĂNG LỰC HỌC SINH
Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ
THÀNH PHỐ HẠ LONG, TỈNH QUẢNG NINH

Ngành: Quản lý giáo dục
Mã số: 81.14.01.14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nguyễn Thị Bích Liên

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2019

Tác giả luận văn

Trần Thương

LỜI CẢM ƠN

Với tình cảm chân thành, em xin bày tỏ lòng biết ơn và sự kính trọng tới Lãnh đạo trường Đại học sư phạm - Đại học Thái Nguyên, các Thầy giáo Cô giáo đã tham gia giảng dạy và cung cấp những kiến thức cơ bản, sâu sắc, tạo điều kiện giúp đỡ em trong quá trình học tập và nghiên cứu tại nhà trường.

Đặc biệt, với tấm lòng thành kính, em xin gửi lời cảm ơn sâu sắc nhất đến **TS. Nguyễn Thị Bích Liên**, người đã trực tiếp hướng dẫn khoa học và tận tình giúp đỡ em trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Tác giả cũng xin gửi lời cảm ơn Lãnh đạo Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Quảng Ninh, lãnh đạo Phòng Giáo dục Đào tạo thành phố Hạ Long, Ban giám hiệu các trường THCS Trần Quốc Toàn, THCS Hồng Hải, THCS Cao Thắng, THCS Kim Đồng, THCS Lê Văn Tám cùng bạn bè, người thân đã tạo điều kiện cả về thời gian, vật chất, tinh thần cho tác giả trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn, mặc dù bản thân em đã luôn cố gắng nhưng chắc chắn không tránh khỏi những khiếm khuyết. Kính mong được sự góp ý, chỉ dẫn của các Thầy, các Cô và các bạn đồng nghiệp.

Em xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2019

Tác giả luận văn

Trần Thương

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU ĐỒ	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	2
4. Khách thể và đối tượng nghiên cứu.....	2
5. Giới hạn phạm vi nghiên cứu.....	2
6. Giả thuyết khoa học	2
7. Phương pháp nghiên cứu	3
8. Cấu trúc của luận văn.....	4
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ DẠY HỌC MÔN NGỮ VĂN THEO ĐỊNH HƯỚNG NĂNG LỰC HỌC SINH Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ	5
1.1. Tổng quan nghiên cứu vấn đề.....	5
1.1.1. Các công trình nghiên cứu trên thế giới.....	5
1.1.2. Các công trình nghiên cứu tại Việt Nam	6
1.2. Một số khái niệm cơ bản của đề tài	9
1.2.1. Quản lý.....	9
1.2.2. Dạy học	11
1.2.3. Khái niệm năng lực.....	12
1.2.4. Dạy học Ngữ văn	13
1.2.5. Dạy học Ngữ văn định hướng năng lực học sinh	13
1.2.6. Quản lý dạy học Ngữ văn định hướng năng lực học sinh	14
1.3. Những vấn đề cơ bản về dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh ở trường Trung học cơ sở.....	15
1.3.1. Khái quát về đặc điểm tâm sinh lý của học sinh Trung học cơ sở	15
1.3.2. Đặc điểm của môn học Ngữ văn.....	16

1.3.3. Quan điểm xây dựng chương trình môn Ngữ văn	17
1.3.4. Dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực của học sinh ở trường Trung học cơ sở	18
1.4. Quản lý dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh ở các trường Trung học cơ sở.....	32
1.4.1. Lập kế hoạch quản lý dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực ở trường Trung học cơ sở.....	32
1.4.2. Tổ chức thực hiện kế hoạch dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh ở trường Trung học cơ sở.....	33
1.4.3. Chỉ đạo triển khai thực hiện dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh ở trường Trung học cơ sở.....	36
1.4.4. Kiểm tra, đánh giá hoạt động dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh ở trường Trung học cơ sở.....	37
1.5. Yếu tố ảnh hưởng đến quản lý dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh Trung học cơ sở	38
1.5.1. Yếu tố khách quan	38
1.5.2. Yếu tố chủ quan	39
Kết luận chương 1	41
Chương 2. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ DẠY HỌC MÔN NGỮ VĂN THEO ĐỊNH HƯỚNG NĂNG LỰC HỌC SINH Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ THÀNH PHỐ HẠ LONG, TỈNH QUẢNG NINH	42
2.1. Khái quát chung về tình hình phát triển giáo dục và đào tạo của các trường Trung học cơ sở thành phố Hạ Long, tỉnh Quảng Ninh	42
2.1.1. Tình hình chung	42
2.2. Tổ chức khảo sát	44
2.2.1. Mục đích khảo sát	44
2.2.2. Phạm vi và đối tượng khảo sát.....	45
2.2.3. Nội dung khảo sát	46
2.2.4. Phương pháp khảo sát và phương thức xử lý số liệu.....	47
2.3. Thực trạng hoạt động dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh ở các trường Trung học cơ sở thành phố Hạ Long, tỉnh Quảng Ninh	47
2.3.1. Tình hình dạy học môn Ngữ văn các trường Trung học cơ sở trên địa bàn thành phố Hạ Long, tỉnh Quảng Ninh.....	47

2.3.2.	Thực trạng biểu hiện năng lực của học sinh trong học tập môn Ngữ văn	51
2.3.3.	Thực trạng nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên và học sinh về tầm quan trọng của hoạt động dạy học môn Ngữ văn ở các trường Trung học cơ sở thành phố Hạ Long theo định hướng phát triển năng lực học sinh	52
2.3.4.	Thực trạng về nội dung dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh Trung học cơ sở	54
2.3.5.	Thực trạng phương pháp dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh Trung học cơ sở	57
2.3.6.	Thực trạng hình thức dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh Trung học cơ sở	59
2.4.	Thực trạng quản lý hoạt động dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh ở các trường Trung học cơ sở thành phố Hạ Long, tỉnh Quảng Ninh	61
2.4.1.	Thực trạng lập kế hoạch quản lý hoạt động dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh ở các trường Trung học cơ sở thành phố Hạ Long, tỉnh Quảng Ninh	61
2.4.2.	Thực trạng tổ chức thực hiện hoạt động dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh ở các trường Trung học cơ sở thành phố Hạ Long, tỉnh Quảng Ninh	64
2.4.3.	Thực trạng chỉ đạo triển khai hoạt động dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh ở các trường Trung học cơ sở thành phố Hạ Long, tỉnh Quảng Ninh	65
2.4.4.	Thực trạng kiểm tra, đánh giá kết quả dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh ở các trường Trung học cơ sở thành phố Hạ Long, tỉnh Quảng Ninh	68
2.5.	Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý hoạt động dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh ở các trường Trung học cơ sở thành phố Hạ Long, tỉnh Quảng Ninh	70
2.6.	Đánh giá chung về thực trạng	71
2.6.1.	Điểm mạnh	71
2.6.2.	Hạn chế	72
2.6.3.	Nguyên nhân	73
	Kết luận chương 2	75

Chương 3. BIỆN PHÁP QUẢN LÝ DẠY HỌC MÔN NGỮ VĂN THEO ĐỊNH HƯỚNG NĂNG LỰC HỌC SINH Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ THÀNH PHỐ HẠ LONG, TỈNH QUẢNG NINH.....	76
3.1. Nguyên tắc đề xuất các biện pháp quản lý.....	76
3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính mục tiêu	76
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính hệ thống	76
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính kế thừa	77
3.1.4. Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn	77
3.1.5. Nguyên tắc đảm bảo tính khả thi	78
3.2. Các biện pháp quản lý dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh ở các trường Trung học cơ sở thành phố Hạ Long, tỉnh Quảng Ninh.....	78
3.2.1. Bồi dưỡng nhận thức cho cán bộ quản lý, giáo viên về dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh	78
3.2.2. Chỉ đạo quản lý việc xây dựng và thực hiện mục tiêu, nội dung dạy học Ngữ văn ở các trường Trung học cơ sở theo định hướng năng lực học sinh...	80
3.2.3. Chỉ đạo thực hiện đổi mới phương pháp, hình thức tổ chức dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh	83
3.2.4. Tổ chức bồi dưỡng và tự bồi dưỡng trình độ chuyên môn, nghiệp vụ cho cán bộ, giáo viên để tổ chức hoạt động dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh.....	86
3.2.5. Đổi mới kiểm tra, đánh giá kết quả học tập môn Ngữ văn theo định hướng phát triển năng lực học sinh	89
3.3. Mối quan hệ giữa các biện pháp đề xuất	91
3.4. Khảo nghiệm tính cần thiết và khả thi của các giải pháp đề xuất.....	92
3.4.1. Mục đích khảo nghiệm	92
3.4.2. Đối tượng khảo nghiệm	92
3.4.3. Nội dung khảo nghiệm.....	92
3.4.4. Phương pháp khảo nghiệm	92
3.4.5. Kết quả khảo nghiệm	92
Kết luận chương 3.....	96
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	97
1. Kết luận.....	97
2. Khuyến nghị.....	98
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	100
PHIẾU HỎI KHẢO NGHIỆM CÁC BIỆN PHÁP	119

DANH MỤC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT

BGH	: Ban giám hiệu
CBQL	: Cán bộ quản lý
CNH - HĐH	: Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa
CNTT	: Công nghệ thông tin
CSVC	: Cơ sở vật chất
ĐHNL	: Định hướng năng lực
ĐHPTNL	: Định hướng phát triển năng lực
GD	: Giáo dục
GD&ĐT	: Giáo dục và đào tạo
GDĐĐ	: Giáo dục đạo đức
GQVĐ	: Giải quyết vấn đề
GV	: Giáo viên
HĐDH	: Hoạt động dạy học
HT	: Hình thức
HS	: Học sinh
KT, ĐG	: Kiểm tra, đánh giá
NL	: Năng lực
NLHS	: Năng lực học sinh
PP	: Phương pháp
PPDH	: Phương pháp dạy học
PTNL	: Phát triển năng lực
QLDH	: Quản lý dạy học
QLGD	: Quản lý giáo dục
TBDH	: Thiết bị dạy học
THCS	: Trung học cơ sở
XDKH	: Xây dựng kế hoạch

DANH MỤC CÁC BẢNG, BIỂU ĐỒ

Bảng

Bảng 2.1.	Tổng hợp các cấp học MN, TH, THCS thành phố Hạ Long	43
Bảng 2.2.	Tổng hợp các trường THCS thành phố Hạ Long.....	44
Bảng 2.3.	Bảng tổng hợp đối tượng và Số lượng phiếu khảo sát.....	45
Bảng 2.4.	Số lượng và chất lượng đội ngũ giáo viên dạy Ngữ văn năm học 2018 -2019	48
Bảng 2.5.	Kết quả học tập môn Ngữ văn trong các trường THCS thành phố Hạ Long	50
Bảng 2.6.	Khảo sát CBQL và giáo viên về thực biểu hiện năng lực của học sinh trong học tập môn Ngữ văn.....	51
Bảng 2.7.	Tự đánh giá của HS về biểu hiện năng lực trong học tập môn Ngữ văn	52
Bảng 2.8.	Nhận thức của CBQL, GV và HS về tầm quan trọng của hoạt động dạy học môn Ngữ văn ở các trường THCS theo định hướng phát triển năng lực học sinh	53
Bảng 2.9.	Thực trạng về nội dung dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh THCS	55
Bảng 2.10.	Đánh giá của CBQL và giáo viên về thực trạng phương pháp dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh THCS.....	57
Bảng 2.11.	Đánh giá học sinh về thực trạng phương pháp dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh THCS.....	58
Bảng 2.12.	Khảo sát CBQL và giáo viên về thực trạng hình thức dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh THCS.....	60
Bảng 2.13.	Khảo sát học sinh về thực trạng hình thức dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh THCS.....	61
Bảng 2.14.	Đánh giá của CBQL và giáo viên về thực trạng xây dựng kế hoạch quản lý hoạt động dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh THCS	62
Bảng 2.15.	Ý kiến đánh giá của CBQL và giáo viên về việc tổ chức thực hiện hoạt động dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực cho học sinh THCS.....	64
Bảng 2.16.	Ý kiến đánh giá của CBQL và giáo viên về thực trạng chỉ đạo hoạt động dạy học môn Ngữ văn theo định hướng năng lực học sinh THCS....	66